

TÜRK-ALMAN ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönergenin amacı; Türk-Alman Üniversitesi bünyesinde yürütülecek bu Yönerge kapsamında yer alan araştırmaları etik ilkeler açısından değerlendirmekle görevli Türk-Alman Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulunun amaçlarına, görev ve yetkilerine, oluşumuna, çalışma usulüne ve katılımcıların hakları ile araştırmacıların sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge;

- a) Türk-Alman Üniversitesi bünyesinde yürütülen lisans öğrencilerinin eğitimleri sonunda hazırladıkları bitirme projeleri, tezleri ve çalışmaları ile lisansüstü eğitim öğrencilerinin sosyal ve beşeri bilimler alanında yürüttükleri ve insana doğrudan müdahale gerektirmeyen her türlü bilimsel araştırma ve çalışmaları, ayrıca üniversite personeli ile lisansüstü eğitim öğrencilerinin desteklenen ve/veya yürütülen bilimsel projeler kapsamındaki araştırmaları,
- b) Üniversite mensupları ile Üniversitede yürütülen veya Üniversite ile ilişkilendirilen araştırmaları yürüten Üniversite dışından araştırmacılar tarafından Üniversitede insan katılımcılar üzerinde veya insanın etkileşim içinde bulunduğu tarihî eserler ile kültürel varlıklara ilişkin olarak yürütülecek anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, bilgisayar ortamında test, video/film kaydı, ses kaydı ve benzeri veri toplama teknikleri kullanılarak gerçekleştirilen her türlü bilimsel araştırma ve çalışmalar,
- c) Üniversitenin desteğinden yararlanmakta olan ya da yararlanmak üzere başvuruda bulunan öğretim elemanları ile araştırmacı kişi ve kuruluşlara ilişkin akademik araştırmalar kapsamında yürütülen çalışmaların etik boyutu bakımından değerlendirilmesini,
- d) Türk-Alman Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulunun yapısı, görev, yetki, sorumluluk ve çalışma usul ve esaslarını,
- e) Etik kurul izni gerektiren bilimsel araştırma ve yayın çalışmaları için üniversite mensupları ile kendi kurumlarında etik kurul bulunmayan diğer araştırmacılar tarafından yapılan başvuruların değerlendirilme süreçlerine ilişkin konuları kapsar.

(2) Bu Yönerge, klinik araştırmalar ve hayvan deneylerine ilişkin çalışmaları kapsamaz.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 14 üncü ve 42 nci maddeleri ile Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönergede geçen;

- a) Başkan: Türk-Alman Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Başkanını,
- b) Başkan Yardımcıları: Başkanın kendisine yardımcı olmak üzere görevlendirdiği Kurul üyelerini,
- c) Birim: Türk-Alman Üniversitesine bağlı enstitü, fakülte, yüksekokul, meslek yüksekokulu ve araştırma merkezlerini,
- ç) Üniversite Mensubu: Türk-Alman Üniversitesinde çalışan akademik ve idari personel ile Türk-Alman Üniversitesinde öğrenim gören öğrencileri,
- d) Katılımcı: Araştırma hakkında ayrıntılı olarak bilgilendirilip araştırmaya gönüllülükle katılmayı kabul ederek insan araştırmasına veri sağlayan kişiyi,
- e) Kurul: Türk-Alman Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulunu,
- f) Raportör: Başkan tarafından konunun ön incelemesi için havale edildiği Kurul üyesini ve/veya uzmanı,
- g) Rektör: Türk-Alman Üniversitesi Rektörünü,
- ğ) Rektörlük: Türk-Alman Üniversitesi Rektörlüğünü,
- h) Sekreteryaya: Türk-Alman Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Sekreteryasını,
- ı) Senato: Türk-Alman Üniversitesi Senatosunu,
- i) Sorumlu Araştırmacı: Araştırmanın yürütülmesini planlayan, etik, bilimsel, teknik, idari, mali ve hukuki açılardan sorumluluğunu taşıyan başvuru sahibi Üniversite personeli ile lisans ve lisansüstü eğitim yapan öğrencileri,
- j) Üniversite: Türk-Alman Üniversitesini,
- k) Üniversite Personeli: Türk-Alman Üniversitesi akademik ve idari personelini,
- l) Üye: Türk-Alman Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Üyesini,
- m) Girişimsel müdahale gerektirmeyen: Katılımcının doku bütünlüğünün bozulmadığı müdahaleleri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kurulun Amaçları, Görev ve Yetkileri, Oluşumu ve Çalışma Usulü

Kurulun amaçları

MADDE 5- (1) Kurulun amaçları; insan katılımcıların araştırma öncesinde, araştırma sürecinde ve sonrasında haklarının korunmasını sağlamak, zarar görmelerini önlemek, bilgilendirilmiş onam süreçlerinin etik ilkelere uygun şekilde yürütülmesini temin etmek, sosyal ve beşerî bilimler alanında ve girişimsel müdahale gerektirmeyen araştırmalar ile tarihî eserler ve kültür varlıkları üzerinde yürütülen bilimsel araştırma ve çalışmaların etik ilkelere uygun biçimde yürütülmesine etik kurul değerlendirme süreçleri aracılığıyla katkıda bulunmak ve bu süreçlerde çevrenin korunmasını gözetmektir.

Kurulun görev ve yetkileri

MADDE 6- (1) Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Değerlendirme için standart formlar oluşturmak.
- b) Kurula yapılan şekli şartları haiz başvuruları kabul etmek.
- c) Başvurusu kabul edilen akademik araştırma ve çalışmalara ilişkin olarak yürütülen araştırmalarda kullanılan anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, resim, çizim, video/film, ses kaydı ve benzeri veri toplama araçlarını ve bu araçların içeriklerini, meslekî faaliyet sınırları içerisinde yer alan gözlemsel çalışmaları etik açıdan değerlendirmek ve uygun olup olmadığına karar vermek.

Kurulun oluşumu

MADDE 7- (1) Kurul, biri başkan olmak üzere tek sayıdan oluşacak şekilde en az yedi üyeden oluşur. Bütün üyeler ve Başkan, Rektör tarafından görevlendirilir. Başkan, Kurul üyeleri arasından bir Başkan yardımcısı görevlendirir.

(2) Kurul üyelerinin görev süresi iki yıldır. Görevi sona eren üyeler, tekrar görevlendirilebilir.

(3) Etik ihlali nedeniyle hakkında mahkûmiyet kararı verilen veya disiplin cezası alan kişiler Kurula üye olamazlar; üye iseler üyelikleri kendiliğinden sona erer.

(4) Bir yıl içerisinde çağrılı olduğu Kurul toplantılarından mazeretsiz olarak üst üste üç veya aynı takvim yılı içinde toplam dört toplantıya katılmayan üyenin görevi kendiliğinden sona erer. Görev süresi sona eren üye yerine, Rektör tarafından kalan süreyi tamamlamak üzere yeni bir üye görevlendirilir.

(5) Kurulun sekretarya hizmetlerini yerine getirmek üzere gerekli personel, araç ve gereç Rektörlük tarafından sağlanır.

Kurulun çalışma usulü

MADDE 8- (1) Kurul üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve kararlar toplantıya katılanların oy çokluğu ile alınır. Gerekliğinde Başkanın daveti üzerine olağanüstü olarak da toplanabilir. Oylar kabul veya ret şeklinde verilir. Oylamada çekimser oy kullanılamaz. Kararda çoğunluk görüşünün aksi yönünde oy kullanan üyenin karşı oy gerekçesi yer alır ve bu üye tarafından imzalanır. Oyların eşitliği durumunda Başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış kabul edilir.

(2) Toplantı, kapalı usulde yapılır. Üyeler, inceleme konusu dosyanın içeriğini Kurul toplantısı dışında başvuru sahibi dahil kimseyle paylaşamaz, tartışamaz, inceleme süreci ve dosyaların içeriği hakkında bilgi veremez.

(3) Kurul, kendisine yapılan başvuruları, ilk başvuru tarihinden itibaren varsa düzeltme talepleriyle birlikte en geç iki ay içerisinde karara bağlar.

(4) Şekil şartlarını taşıyan başvurular için bir raportör görevlendirilir. Raportör, toplantıda görüşülmek üzere bir inceleme raporu düzenler.

(5) Raportör, toplantıda Kurula başvuru ile ilgili bilgilendirme ve açıklama yapar. Kurul, raportör görüşünü de dikkate alarak kararını verir. Karar, toplantıya katılan üyelerin tamamı tarafından imzalanır.

(6) Gerek görülen hallerde Kurul dışından uzmanların ya da danışmanların görüşüne başvurulabilir. Bu kişiler oy hakkı olmaksızın Kurul toplantılarına davet edilebilir veya yazılı görüşleri alınabilir.

(7) Kurul üyeleri, münhasıran kendileri, ikinci derece dahil kan ve kayın hısımları ile evlatlıklarının araştırmalarının görüşülmesine ve oylanmasına katılamazlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Katılımcıların Hakları ve Araştırmacıların Sorumlulukları

Katılımcıların hakları

MADDE 9- (1) Katılımcıların hakları şunlardır:

- a) Araştırmacıların kim olduğunu bilme hakkı,
- b) Araştırmanın kapsamını ve yapılış amacını bilme hakkı,
- c) Araştırmanın potansiyel yararları ve olası riskleri konusunda bilgi edinme hakkı,
- ç) Katılımın kapsamı ve mahiyetine ilişkin bilgi edinme hakkı,
- d) Katılımın gönüllülük esasına dayalı olduğunu bilme hakkı,
- e) İstedığı zaman, istediği aşamada, herhangi bir yaptırımla karşılaşmaksızın araştırmaya katılımdan vazgeçebileceğini bilme hakkı,
- f) Sağlayacağı bilgilerin gizliliğinin ne oranda ve nasıl korunacağını bilme hakkı,
- g) Elde edilen verilerin nasıl kullanılacağını bilme hakkı,
- ğ) Araştırmaya yönelik sorularını ve daha fazla bilgi edinme talebini kime yönlendirebileceğini bilme hakkı.

Araştırmacıların sorumlulukları

MADDE 10- (1) Araştırmacıların sorumlulukları şunlardır:

- a) Araştırmalarını, katılımcılara minimum (günlük yaşamda normal olarak karşılaşılabilecek) risklerin üzerinde herhangi bir rahatsızlık vermeyecek şekilde tasarlamak,
- b) Katılımcıları, araştırma öncesi, araştırmanın amacı, kapsamı, bilginin nasıl kullanılacağı ve gizliliğinin nasıl sağlanacağı konularında bilgilendirmek,
- c) Hiçbir koşulda, araştırmaya katılımı zorunlu kılmamak; katılımın gönüllü olmasını sağlamak ve bu konuda katılımcıları gereği gibi bilgilendirmek,
- ç) Yukarıdaki sorumlulukların yerine getirilmesi akabinde, katılımcıların katılım için onaylarını yazılı olarak almak,
- d) Elde edilen verilerin, katılımcılara taahhüt edildiği biçimde kullanılabilmesi için gerekli önlemleri almak; bilgilerin amaç dışında kullanılmasını önlemek,
- e) Ergin ve ayırt etme gücüne sahip olmayan katılımcılardan veri ve bilgi toplanmasının gerekli olduğu durumlarda, katılımcıların veli/vasi onayını yazılı olarak almak,
- f) Veri toplama, analiz ya da raporlama sürecinde katılımcıların fiziksel ve/veya ruhsal sağlıklarını tehdit edici durumlara maruz kalmamaları için gereken önlemleri almak.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kurula Başvuru ve Değerlendirme

Başvuru ve değerlendirme esasları

MADDE 11- (1) Türk-Alman Üniversitesi bünyesinde, insan katılımcılarla veya insan üzerinde, yüz yüze ya da elektronik ortamda anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, resim, çizim, video, film ve ses kaydı gibi veri toplama yöntemleri kullanılarak sosyal ve beşerî bilimler ile fen ve mühendislik bilimleri alanlarında veya bunları kapsayan alanlarda yürütülen tüm çalışmalar (bilimsel araştırma, proje, tez, araştırma sürecine dayalı araştırmalar), bilimsel çalışma kapsamında değerlendirilir. Bu çalışmaların, insan katılımcılarla yürütülmesi veya insanlara ilişkin veri toplanmasını içermesi durumunda etik kuruldan onay alınması zorunludur.

(2) Değerlendirme Etik Kurul tarafından yapılır. Etik Kurulun talebi üzerine başvuranın bağlı bulunduğu birim tarafından görevlendirilen en az üç öğretim elemanından oluşan bir alt komisyon tarafından gerçekleştirilir. Bu durumda başvuru dosyası alt komisyon tarafından içerik yönünden incelenir. Hazırlanan alt komisyon raporu, başvuru dosyası ile birlikte Etik Kurula sunulur ve nihai değerlendirme Etik Kurul tarafından yapılır. Gerekçeli olarak yapılan başvurular doğrudan Etik Kurul tarafından incelenir.

(3) Kurula başvuru, sorumlu araştırmacı tarafından yapılır. Başvuru dilekçesinde tüm araştırmacıların ıslak imzalı onayları bulunur. Kurul tarafından belirlenen belge ve formlar hazırlanarak elektronik ortamda (EBYS) sunulur; etik onayın alınmasının ardından ise ıslak imzalı basılı kopyaları Kurul sekreteryasına teslim edilir.

(4) Kurul, öncelikle yapılan başvuruların görev alanına girip girmediğini tespit eder. Görev alanına girmeyen başvurular hakkında "Görevsizlik" kararı verir. Görev alanına giren başvuruları, çalışmanın amacı, yöntemi, yararları ve olası tehlikelerini, bütçesini de göz önünde bulundurarak etik açıdan değerlendirir. Değerlendirme sonucunda "Uygun", "Düzeltilmesi Gerekir" ya da "Uygun Değildir" şeklinde karar verir. Başvurusuna "Düzeltilmesi Gerekir" kararı verilen sorumlu araştırmacı, gerekli düzeltmeleri yaparak Kurula yeniden başvurabilir.

(5) Başvuru sonucu, imzalı Kurul kararı ile sorumlu araştırmacıya veya başvurunun yapıldığı birime elektronik ortamda (EBYS) bildirilir.

(6) Kurul, gerektiğinde onay verdiği araştırmalar hakkında etik ilkelere uyumun değerlendirilmesi amacıyla gelişme raporu isteyebilir. Bu raporların Kurula ulaştırılması, sorumlu araştırmacının yükümlülüğündedir. Kurul gelişme raporlarını inceleyerek araştırmanın orijinal başvuruya uygun olarak yürütülüp yürütülmediğini tetkik eder. Kurul gerek gördüğünde, araştırmanın uygulanmasını gözleme kararı alabilir. Gözleme süreci Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde yürütülür. Gelişme raporunun incelenmesi sonucunda etik kurallara uyulmadığının saptandığı araştırmaların sonlandırılması ve ilgili birimlere bilgi vermesi konusu araştırmacıya bildirilir.

(7) Çalışma onay aldıktan sonra etik onay incelemesine tabi her türlü değişiklik, tekrar Kurulun onayına sunulmalıdır. Kurul onayına sunulmadan yapılan tüm değişikliklerin yasal ve idari sorumluluğu araştırmacılara aittir.

(8) Araştırmacılar, başvurunun kabul edildiği kendilerine bildirilmeden, araştırmanın veri toplama aşamasına başlayamaz.

(9) Toplanan verinin doğruluğundan, gizliliğinden ve veri güvenliğinden araştırmacılar sorumludur.

BEŐİNCİ BÖLÜM

Çeřitli ve Son Hükümler

Gizlilik

MADDE 12- (1) Kurulun inceleme ve kararları, özel hükümler saklı kalmak kaydıyla gizlidir. Kurulun tespitleri hakkında bu Yönergede belirtilen kişi ve kuruluşlar ile başvuru sahibinden başkasına bilgi verilmez.

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 13- (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 14- (1) Bu Yönerge Senato tarafından kabul edilip duyurulduğu tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15- (1) Bu Yönerge hükümlerini Türk-Alman Üniversitesi Rektörü yürütür.

Yönergenin Kabul Edildiği Senato Kararının	
Tarihi	Sayısı
08.04.2026	2026/37